

HIDROGENUL SULFURAT

Năzbâtiile făcute în anii de liceu se țineau lanț, deși seraliști fiind se cheamă că eram ceva mai coți la minte. Atmosfera era întreținută de regretatul poet **Damian Ureche**, de mine și de „aspirantul” Ion Popescu. „Triunghiul morții” (sic!), cum îi ziceam eu.

Cu gândul la Institutul de **Artă Teatrală și Cinematografică** (IATC), pe care doream să-l urmez, mă „antrenam” și în viața de toate zilele. Astfel, mă pregăteam cu actorii de la **Teatrul de Stat** din Timișoara care predau la „Studioul actorului amator”, respectiv la „Școala populară de artă”, secția actorie. Amintesc aici în mod, oarecum, aleatoriu pe: artistul emerit Gheorghe Leahu, Geta Angheluță, Victor Odillo Cimbru, Radu Avram, Cristea Avram, Dan Radu-Ionescu (DRIO) – regizor, și alții. Eram un mare „consumator” de teatru și de film, bașca de spectacolele **Teatrelor de revistă** care colindau prin țară: „**Constantin Tănase**”, din București, apoi cele din Deva, Ploiești, și **Ansamblul „Optimiștii”**.

Făceam parte din formația de teatru a întreprinderii unde lucram, regizor fiind actorul Ion Olariu, precum și din vreo 4-5 grupuri satirice; prezentam spectacole, recitam, făceam tot ce puteam ca să întrețin o atmosferă prielnică pregătirii unui viitor „studinte” ce voia să devină actor. Numai că „**Socoteala de-acasă, nu se potrivește cu cea din târg**”. Înțeleaptă zicală.

Cert este că mi-a venit în minte o tâmpenie: să chiulim de la ora de chimie. Știind de la „predare” că **hidrogenul sulfurat** are un miros greoi, înțepător, înecăcios, etc, am pus în gardă doi colegi-amici, dar și pe colega noastră Z.B.- „port-drapel”, „avocata” clasei - și la următoarea oră – când profesoara ne-a dat eprubeta s-o trecem din mână în mână și să ne convingem de mirosul specific al hidrogenului sulfurat – am simulat un început de leșin.

Cei doi colegi „montați” au sărit ca arși, m-au luat de subțiori, „avocata” a atras atenția profesoarei, iar aceasta, speriată, a zis: - Scoateți-l repede afară la aer!” Asta și așteptam. După ce-am luat colțul la coridor, am zbughit-o pe scări și ne-am dus, toți trei, în parcul din spatele liceului.

Spre sfârșitul orei, după ce trecuse perioada de „ascultare”, am revenit, „spășiți”, în clasă suportând dojana profesoarei T; care, ce-i drept, ne-a prevenit să nu apropiem prea mult eprubeta de nas.

Acum, parcă mi-aș cere scuze, dar – din păcate - numai am cui ...

CUM SALVEAZĂ SITUAȚIA ... O EPIGRAMĂ

Era în plină vară. Lucram ca inspector la **Consiliul popular al județului Timiș**, cum se numea pe-atunci.

În cadrul instruirilor periodice, care se făceau cu secretarii consiliilor locale, intra și cunoscutul „schimb de experiență”. Mărturisesc sincer că ideea nu era rea. „Convocații” la instruire se mai deplasau și în alte localități, mai vedeau unele obiective, cunoșteau mai bine județul, etc.

La un asemenea „schimb”, organizat în cunoscuta comună Recaș (astăzi-orăș), situată la „o aruncătură de băț” de Timișoara, tema principală a fost **Organizarea arhivei unui consiliu popular local**. Firește că asta se face în conformitate cu legislația în vigoare, dar depinde și de flerul, de hărnicia secretarului respectiv, post care, la Recaș, era ocupat de regretatul Nicolae Gloambeș; om instruit, cu o vechime apreciabilă, comunicativ și priceput, inclusiv la soiurile de struguri și de vin. Fac această afirmație în deplină cunoștință de cauză, ca unul care am degustat în câteva rânduri vin din producția proprie a acestuia.

Localitatea Recaș este cunoscută și recunoscută, în principal, pentru vinurile sale de calitate obținute din podgoria nu prea mare, dar cu soiuri de struguri superioare. O vie întreținută după standardele de rigoare, fapt ce se datorează lucrătorilor, dar mai ales celor doi directori: **inginerii Ioan Georgiu și Gheorghe Iova**.

Notez fugar câteva soiuri de vinuri produse aici, unele fiind premiate la diferite concursuri naționale și internaționale, vinuri care se comercializează prin magazinele de prezentare ale **Cramelor Recaș**: „Cabernet”, „Cadarcă”, „Traminer”(devenit Rozé), „Creață de Banat”, „Fetească regală”, ș.a.

După această „punere în temă”, absolut necesară, este cazul să purcedem, împreună cu cei 90 de participanți la instruire, prin podgorie unde un inginer a prezentat activitatea unității. Eram însoțiți de primarul comunei, gazda noastră de o zi.

La sfârșitul „expunerii”, inginerul ne-a îndemnat să punem întrebări; au fost vreo două, trei dintre care una pusă de mine: - Ce cantitate de vin se produce la Dvs. într-un an normal din punct de vedere climatic?

Răspuns:- Nemaipunând în calcul strugurii pentru consum, cam 300 de vagoane.

În mod uzual, un vagon-cisternă înseamnă 10.000 litri. Așadar, este vorba de 3 milioane litri de vin.

După această vizită, la Consiliul local, în sala de ședințe, s-au ținut prelegerile tematice. Între timp a sosit și secretarul Comitetului Executiv al Consiliului popular al județului Timiș **pentru a trage concluziile**.

Apoi, am trecut în revistă arhiva și gazdele ne-au invitat la masa de prânz, pregătită la cantina-restaurant situată la etajul unei clădiri a I.A.S. Recaș.

Canicula a început să-și spună cuvântul și oamenii abia așteptau să mănânce și să-și vadă de drum, care cu ce-o putea:

tren, autobuz, „ia-mă, nene!”...

Eu, din cauza căldurii, n-am urcat în sala de la etaj, preferând să stau la o masă aranjată la repezeală pe un coridor de la parter. Împreună cu mine, au mai luat loc doi secretari de la comune.

La un moment dat, a venit secretarul-gază și mi s-a plâns că „șefii” nu sunt de acord să se servească vin la mese, întrucât e cald, oamenii pleacă la drum și să nu se petreacă vreun accident. Spirit de precauție!

L-am întrebat pe secretar dacă „șefii”, care serveau masa în **Sala de protocol**, au pe masă țuică și vin. M-a asigurat că: Da, au!”

Știindu-l mare sufletist și văzându-l frustrat că „schimbul de experiență” nu i-a reușit pe deplin, am scos stiloul și am scris pe o foaie desprinsă din Agenda personală:

Dialog la masă

Ia ascultă, măi Ioane,
Te întreb, dar în zadar:
Din 300 de vagoane,
N-a rămas nici un pahar?!

Dându-i biletul, i-am precizat că trebuie să ajungă la șeful Secției **Administrație publică locală**, pe care-l rog să-l citească în public, la „separeu”. După circa 15 minute, pe toate mesele era o sticlă de „Cabernet”.

Evident că-datorită căldurii – nu s-a consumat mult, printre cei prezenți fiind și femei, dar epigrama improvizată de mine a salvat situația „delicată”, creată arbitrar de un „**lup moralist**”...

* * *

O altă ocazie de a rezolva o problemă, ca urmare a un unei epigrame improvizate, a fost în ziua de 7 ianuarie 2000. Locul acțiunii: Consiliul județean Timiș, unde funcționam ca inspector în Administrația publică locală din 1977.

Sărbătoream noi și înainte zilele onomastice sau diferite aniversări, dar o făceam mai **pe șest** sau în afara sediului; după zece ani de „democrație” lucrurile stau altfel.

Fiind vreo trei **Ioni** în birou, am pus mână de la mână și pe la ora 13,00 am trecut pe chef. Pe lângă colegi, au fost invitați câțiva amici de la alte servicii, respectiv șefii: **președintele Viorel Coifan** și **vicepreședintele Alexandru Factor**. Pentru cei care nu-i cunosc, fac precizarea că primul avea (sper să mai aibă!) un păr bogat și o barbă stufoasă, iar al doilea - pe lângă faptul că e chel – se bărbierește pe cap.

Era ultimul an de activitate, nu prea mai aveam **chef...de chef** și eram neliniștit că nu pot da la tipar o miniantologie intitulată „Epigramaști din Banat”. Proiectul fusese demarat prin 1995 cu regretatul coleg de cenaclu, avocatul **Ion I. Mioc** care, îmbolnăvinduse grav, ne-a părăsit în anul următor. Așadar, am continuat de unul singur și trecuseră vreo trei ani de când manuscrisul stătea în sertar din cauza lipsei de bani.

În a șaptea zi din an,
Mă încercă-un gând rebel:
Să mut barba lui **Coifan**
Pe chelia lui **Săndel**.

Efectul a fost fantastic; în plus, amândoi țineau la glumă.

Am luat paharul și m-am dus să „ciocnesc” pentru victorie, prilej cu care domnul președinte m-a întrebat ce mă frământă. I-am explicat despre proiect. A rugat-o pe secretară să cheme pe cineva de la „Biroul de cultură”. Persoana în cauză a venit și chestiunea s-a pus pe tapet: se pot acorda 7,5 milioane, adică 2,5 mil. trimestrial, pe trimestrele II, III și IV. Trimestrul I este pierdut deoarece trebuiau făcute formalitățile încă din anul precedent. Bun și așa.

Într-adevăr, banii s-au vărsat la **Centrul de cultură al județului Timiș**; am mai făcut rost de 2,5 mil. din sponsorizări și volumul a apărut la Editura „Excelsior”, sub egida sus-numitei instituții.

Ca să vezi cum se poate rezolva, uneori, o problemă...

NINSĂ-I ȘURA MEA BĂTRÂNĂ

după Dimitrie Acea

Ninsă-i șura mea bătrână...	Spartă-i șura mea bătrână...
Stă propcită într-o rână;	Stă propcită într-o rână;
Unge-i Ana	Unge-s: Chia,
A lu Stana	Părăschia
Lu Prescură	Solomia,
S-o așcept,	Iconia
Pă „scurtătură” –	Și Măria
Să-m dea gură	Să îm cauce pălăria...
După șură...	C-o zburat-o vântu baș
	Când viniam dă la sălaș.

Gata-i șura mea bătrână,

Huruită într-o rână.
Hârbuit, ca biata șură,
Mi-s și io c-un ghince-n gură;
Am reume
Dă la „gume”;
La nogeie
Am cârșeie;
Odoloni
La fluieronii;
Ș-astupală.
Mi-s cu geală!
Unge mi-i nevasta dragă
Să-m mai umple o uiagă?
Dac-o fi să plec „dă jios”,
Macar să nu plec „sătos”...

URĂRI DĂ BINE

(în stil arghezian și în grai bănățean, închinace lotrilor)

După paguba adusă, altășeva nu-m rămâne
Decât să-ț întorc mulțamu: – Ia ascultă, porc dă câne!
Ce cunosc, figură șcearsă, ce cunoaște satu-ntreg
Că iești puturos dâ fire, cam bolând, bețac și bleg.
Ț-am făcut și molăraie când la mine în grăgină
Ce-ai băgat ca și o marvă și-ai smuls tot dâ rădășină.
Dumnezău să nu ce bată că și-așa iești căpiat,
Da să-ț iesă tât pă gură dânră care le-ai furat.
Pântru șe-am trugit atâta și-am bătut mereu cu sapa,
Iesă-ț ochii dâ orbice până când să fac cât șeapa;
Nasu să îți cură-ntruna și să-l sâmț ca p-un sloiece:
Mare, lung, pogan și vânăt, taman ca un crăstăvece,
Iar măsălili și ghinți, tot șe ai acu în gură,
„Sară-ț una căce una, ca și boamba dă păsulă”;
Pă obrazu ca tureacu, șe să dzâc acuma? hai să
Îț răsără opt buboane roșii ca o părădaisă;
Capu care stă d’a ficea, numa pregăcit să mintă,
Să să umfle cum să umflă și ludaia dă plășintă;
Dă Creșiu, dă Pașci, Rusale, când mâncare vrei să ai,
Să mușci tare dâ sudoare și să sâmț doar gust dă ai;
Limba să o porț p’afară, dăbălată ca o șfarcă,
Să ce saturi tâtă viața să-m furi mie dâ piparcă;
Iar răchia dâ furace, șe ai pus-o-n diminjiană,
Să-ț ajiungă pân șpitale, la fișcali și la pomană;
Să ce scuturi ca și Floarea-Soarelui când dai cu bātu
Păstă „pălăria” care o tăiat-o ogârșātu;
Când, sātul dă tăce așcea, stai beceag pă cânăpei
Și vrei un păhar dă apă reșe, bună, ca să bei –
Să nu fie nime-n preajmă și bolând d-atâta săce
Să ce mușci dă nasu vânăt, mare cât un crăstăvece;
Hârca aia a bătrână, dacă o vini cu coasa,
Să să culșe-n pat cu cine și să îți să-mburge casa;
Să nu poț ca să-ț dai duhu până n-ai mărturisât
Că pământu și sudoarea altora le-ai pângărit.
Pă mormântu teu să crească boz, urzacă și nădai
Și la cap, la miezu nopți, s-audz nechezat dă cai;
Să n-ai crușe ca creșcinu pântru că un gând mă dușe
C-ai furat baș dâ pământu căruia i-am pus o crușe
Pântru ca să vadă natu, mai cu samă natu rău,
Și să-ș mai aducă-amince dă prea-bunu Dumnezău;
Însă tu, să vege treaba, că-furând mereu dâ holdă –
Tâtă viața tea urâtă ai fost la Sătana-n soldă.
Așcea toace nu s’or pringe (Dumnezău îi cu iertatu!)
Dacă-n patruzăși dă dzâle îți mărturisăști păcatu;
Dacă nu, sudoarea morți strop cu strop ț’arată iadu
Și sudoarea-i apa aia cu care-am udat răsadu.
Nu ce bat și nu ce sudui, vremea nu m’o pierd cu mușea;
Să ce jiugeșe cum trăbă DOMNUL dă păzășe crușea!

ALB-NEGRU

de Paul Porea

Găuri albe, găuri negre,
Stele latră, ochi de dor;
E o lume ce te miră
Cum prin spații gânduri mor.

Cercuri mici și cercuri mari,
Frunze negre, trunchiuri-rază;
E un codru ce te-ndeamnă
Mai spre vârf și mai spre bază,

Și născuți și nenăscuții
Doru-i vid și steaua-i câine,
E o vreme ce-ți arată
Ce nu-i șa de cal rămâne.

ALBA-NEAGRA

după Paul Porea

Pân butorili dân lună,
Latră vârcolași la stele
Și hârcoane maica-bună
În dricală, pă pogele,

Că-i „Cuptori” ș-o prins-o tusa
După-un șol dă apă reșe,
Da' la dispensar ea nu s-a
Dus; – îi sigură că-i treșe.

S-o sculat în miez dă noapce,
Dă durere în pișior,
Ș-acu numără în șoapce
Gândurili care mor.

MADRIGALE/MADRIGALURI*

Carte de vizită

Căutând în tot Banatul,
Mari epigamiști sunt trei,
(Acceptați de subsemnatul):
Ionel, Iacob și Bencei.

* – vezi DEX

„Ce-ți doresc eu ție dulce”... epigramă:

În prozodie îmbrăcată,
Când calci pe poantă, să nu cazi;
„Cenușăreasa” de-altădată,
Regina balului de azi.